

Zorginstituut Nederland

202001210

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. mevrouw mr. [naam]
Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland
Zorg I

Willem Dudokhof 1
1112 ZA Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 85 55

Contactpersoon
[naam]

2020046286

Datum 28 oktober 2020
Betreft Definitief advies als bedoeld in artikel 114 van de

Zaaknummer
2020037925

Onze referentie
2020046286

Uw referentie
202001210

Uw brief van
1 september 2020

Geachte mevrouw ''

Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) heeft het verslag van de hoorzitting en de aanvullende stukken ontvangen.

Uit het verslag en de aanvullende stukken komen geen feiten of omstandigheden naar voren die het Zorginstituut aanleiding geven het voorlopig advies te herzien. U kunt het voorlopig advies als definitief beschouwen.

Naar aanleiding van de ontvangen stukken merkt het Zorginstituut het volgende op. In het voorlopig advies heeft het Zorginstituut geconcludeerd dat niet is aangetoond dat een rhinoplastiek naast de geplande voorhoofd- en kin correctie noodzakelijk is om de passabiliteitsstoornis op te heffen. Daarbij heeft het Zorginstituut aangegeven dat de aanvraag van de behandelend plastisch chirurg niet voldoende onderbouwd is.

De aanvullende stukken bevatten geen nadere onderbouwing van de behandelend plastisch chirurg. Het voorlopig advies wijzigt daarom niet. Het Zorginstituut voegt hieraan nog toe dat uit de uiterlijke kenmerken lijsten blijkt dat voor de neus niet consequent wordt aangegeven dat het kenmerk vrij- of heel mannelijk voorkomt. De neus wordt tweemaal als 'neutraal' beoordeeld.

Hoogachtend,

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 1 september 2020 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van een rhinoplastiek, uit te voeren in Málaga (Spanje).

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel B.4.5. van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op medisch-specialistische zorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Eerder diende verzoekster bij verweerder een aanvraag in voor een voorhoofd- en kincorrectie met gelijktijdige haartransplantatie, uit te voeren in Málaga (Spanje). Over het geschil dat hierover tussen verzoekster en verweerder is ontstaan, heeft de SKGZ op 4 maart 2020 een bindend advies uitgebracht.¹ In vervolg op dit bindend advies heeft verzoekster de betrokken Spaanse zorgaanbieder geconsulteerd. De Spaanse zorgaanbieder vond in aanvulling op het eerdere behandelplan een rhinoplastiek (neuscorrectie) aangewezen, omdat de neus een sterk geslachtskenmerk is en feminisatie ervan een grote bijdrage kan hebben bij de behandeling van de dysforie.

Verweerder heeft de aanvraag tot vergoeding van een rhinoplastiek afgewezen. Verweerder voert hierbij aan dat een rhinoplastiek geen relevantie heeft voor het feminiseren van het aangezicht. Het is niet aannemelijk dat na de voorhoofd- en kincorrectie nog sprake is van een passabiliteitsprobleem. Er is geen sprake van een typisch mannelijke neus. Daarnaast voert verweerder aan dat geen sprake is van een verminking of van aantoonbare lichamelijke functiestoornissen.

¹ Zaaknummer SKGZ 201801726. Het Zorginstituut heeft geadviseerd over dit geschil, zaaknummer 2019054057
Advies Zorginstituut Nederland 16 september 2020, zaaknummer: 2020037925
Dossiernummer Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen: G47 202001210

Juridisch kader

In 2010 heeft het CVZ (nu Zorginstituut Nederland) onderstaande standpunt ingenomen over aangezichtschirurgie bij man-vrouw transseksuelen:² Aangezichtschirurgie bij man-vrouw transseksuelen behoort tot de te verzekeren prestaties Zvw, indien bij de man-vrouw transseksueel sprake is van een passabiliteitsprobleem. Men spreekt van een passabiliteitsprobleem als een man-vrouw transseksueel vanwege het (nog altijd aanwezige) mannelijke gelaat, niet als vrouw wordt herkend, waardoor mensen in het voorbijgaan een schrikreactie vertonen of bevreemd of niet respectvol reageren.

De beoordeling staat weliswaar niet helemaal los van de indruk die iemand maakt op basis van andere lichaamskenmerken, maar in het standpunt van 2010 staat niet dat het bij een passabiliteitsprobleem gaat om het geheel van kenmerken. Als door beoordelaars vanuit verschillende invalshoeken consequent wordt aangegeven dat een uiterlijk kenmerk vrij- dan wel heel-mannelijk voorkomt, dan is er in principe een verzekeringsindicatie voor aangezichtschirurgie van de uiterlijke kenmerken die het meest aan het passabiliteitsprobleem bijdragen en die tot passabiliteitsverbetering zal leiden.³

Zoals in het CVZ advies van 2010 staat worden kenmerkende verschillen tussen het mannelijke en vrouwelijke uiterlijk wat betreft het voorhoofd vooral bepaald door de verschillen in de benige structuren in de supra-orbitale regio (het voorhoofd). Toegepaste ingrepen van het aangezicht zijn:

- Bovenste 1/3 deel:
 - reductie supra-orbitale prominentie;
 - haarlijnwijziging en voorhoofds-/wenkbrauwlift, bedoeld om het voorhoofd een vrouwelijker aanzien te geven en de wenkbrauwen een vrouwelijker positie.
- Middendeel:
 - zygoma-osteotomie;
 - blepharoplastiek;
 - cantopexie;
 - rhinoplastiek;
 - paranasale augmentatie, bedoeld om het middendeel van het gelaat een wat rondere en zachtere contour te geven.
- Onderste 1/3 deel:
 - kin- en kaakhoekreductie (waaronder transpositie van vetweefsel, indien nodig);
 - osteotomie boven/onderkaak.

VAV werkwijzer

In de VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard⁴ is de beoordeling van verzekeringsindicatie voor aangezichtschirurgie bij man-vrouw transgenders als volgt uitgewerkt:

²CVZ, Standpunt 'Zorg aan transseksuelen behoort grotendeels tot het terrein van de Zvw en deels tot het terrein van de AWBZ en de Wmo', 22 maart 2010. Te raadplegen via: <https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/standpunten/2010/03/22/zorg-aan-transseksuelen-behoort-grotendeels-tot-het-terrein-van-de-zvw-en-deels-tot-het-terrein-van-de-awbz-en-de-wmo>

³Onderstreept in dit advies om zin te accentueren

⁴VAV Werkwijzer beoordeling behandelingen van plastisch-chirurgische aard (2019), versie 20.0. Geraadpleegd via: <https://www.vagz.nl/documents.php>

- als eerste moet worden vastgesteld of er sprake is van een passabiliteitsprobleem en indien dit zo is;
- in tweede instantie bepaald dient te worden welk uiterlijk kenmerk het meest aan dit passabiliteitsprobleem bijdraagt (daarbij is de uiterlijke kenmerkenlijst een hulpmiddel dat gebruikt kan worden).
Tenslotte dient de voorgenomen ingreep zich vooral te richten op die kenmerken die het meeste bijdragen aan de passabiliteitsstoornis, waarbij het aannemelijk is dat correctie hiervan de passabiliteitsstoornis opheft.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Op basis van de beschikbare informatie is niet aangetoond dat een rhinoplastiek naast de geplande voorhoofd- en kin correctie noodzakelijk is om de passabiliteitsstoornis op te heffen. Het beroep van behandelend plastisch chirurg wordt niet verder onderbouwd.

De neus imponeert niet als typisch mannelijk. Ook blijkt geen sprake van een verminking anderszins of van een aantoonbare lichamelijke functiestoornis.

Conclusie

Op basis van de beschikbare informatie in het dossier is niet aangetoond dat sprake is van een verminking of een aantoonbare lichamelijke functiestoornis.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Verzoekster voldoet niet aan de indicatievoorwaarden voor vergoeding van een rhinoplastiek.